

RES CZASOPISMO INSTYTUTU HISTORII UMCS
HISTORICA

RADA NAUKOWA/SCIENTIFIC BOARD

Daniel Peter Bagi (University of Pécs, Hungary)
Ilona Czamańska (Adam Mickiewicz University in Poznań, Poland)
Luca Fezzi (University of Padua, Italy)
Roman Stanisław Jurkowski (University of Warmia and Mazury in Olsztyn, Poland)
Tomasz Knoz (Masaryk University in Brno, Czech Republic)
Anamarija Kurilić (University of Zadar, Croatia)
Tomasz Jerzy Pawelec (University of Silesia in Katowice, Poland)
Sergij Posokhov (V.N. Karazin Kharkiv National University, Ukraine)
Benet Salway (University of London, Great Britain)
Victor Spinei (Iași Institute of Archaeology, Romania)
Gvido Straube (University of Latvia, Latvia)
Jan Kazimierz Szymczak (University of Lodz, Poland)
Rustem Tchunchuk (Kazan Federal University, Russian Federation)
Jacek Wijaczka (Nicolaus Copernicus University in Toruń, Poland)
Jakub Wojtkowiak (Adam Mickiewicz University in Poznań, Poland)
Leo Leonid Opanas Zaskilniak (Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine)

KOMITET REDAKCYJNY/EDITORIAL COMMITTEE

REDAKTOR NACZELNY/EDITOR-IN-CHIEF

Krzysztof Latawiec (Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland)

REDAKTORZY TEMATYCZNI/THEME EDITORS

Artur Górak (Archival Sciences, Documentation Management, Auxiliary Sciences of History
(Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland))
Joern Happel (History 19th-20th Centuries, Social History (University of Basel, Switzerland))
Eriks Jekabsons (Modern History 19th-20th Centuries, Political History (University of Latvia, Latvia))
Ireneusz Łuć (Ancient and Medieval History (Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland))
Miroslav Novotný (Modern History 16th-18th Centuries
(University of South Bohemia in České Budějovice, Czech Republic))
Marek Woźniak (Methodology of History, History of Historiography (Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland))
Lyubov Zhvanko (Modern History 19th-20th Centuries, History of Science (Kharkiv State Veterinary Academy, Ukraine))

REDAKTORZY JĘZYKOWI/LANGUAGE EDITORS

Przemysław Malec (English (Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland))
Małgorzata Paprota (English (Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland))
Anna Maziarczyk (French (Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland))
Katarzyna Wójcik (German (Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland))
Artur Sadecki (Russian (Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland))

SEKRETARZE/SECRETARIES

Robert Stępień (Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland)
Wojciech Michalski (Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland)

ADRES KOMITETU REDAKCYJNEGO/ADDRESS OF EDITORIAL COMMITTEE

Instytut Historii UMCS
Pl. M. Curie-Skłodowskiej 4a, 20-031 Lublin
<https://journals.umcs.pl/rh/index>; e-mail: reshistorica@umcs.pl

RES

CZASOPISMO INSTYTUTU HISTORII UMCS

HISTORICA

NR 53 ROK 2022

REDAKCJA JĘZYKOWA/EDITING
Przemysław Malec (język angielski)
Stanisław Powął-Niedźwiecki (język polski)

Projekt okładki i stron tytułowych/Cover and title pages design
Agnieszka Muchowska

Skład/Typesetting
Agnieszka Muchowska

Streszczenia opublikowanych artykułów są dostępne online w międzynarodowej bazie danych
„The Central European Journal of Social Sciences and Humanities” <<http://cejsh.icm.edu.pl>>
Summaries of published articles are available online in the international database
“The Central European Journal of Social Sciences and Humanities” <<http://cejsh.icm.edu.pl>>

Czasopismo znajduje się na liście referencyjnej ERIH Plus/
The journal is on the ERIH Plus reference list
Czasopismo indeksowane jest w międzynarodowej bazie Directory of Open Access Journals (DOAJ)/
The journal is indexed in the Directory of Open Access Journals (DOAJ)

© Wydawnictwo UMCS, Lublin 2022

ISSN 2082-6060

Czasopismo wydawane jest online i w wersji drukowanej, pierwotną wersją czasopisma jest wersja online:
<https://journals.umcs.pl/rh/issue/archive>

The journal is published both in the printed and online version, the latter being its primary edition.
The online version of the journal is available at <https://journals.umcs.pl/rh/issue/archive>

Informacje o dacie zgłoszenia i publikacji artykułów znajdują się na stronie internetowej "Res Historica"
(<https://journals.umcs.pl/rh>) w metadanych artykułów.

Information about the dates of article submission and publication can be found on the webpage of "Res Historica"
(<https://journals.umcs.pl/rh>) in the article's metadata section.

PUBLISHED BY WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ
20-031 Lublin, ul. Idziego Radziszewskiego 11, tel. (81) 537-53-04
e-mail: sekretariat@wydawnictwo.umcs.lublin.pl www.wydawnictwo.umcs.eu
Sales Department: tel./faks 81 537-53-02
Internet Bookstore: www.wydawnictwo.umcs.eu
e-mail: wydawnictwo@umcs.eu

Printed and bound in Poland: Mazowieckie Centrum Poligrafii Wojciech Hunkiewicz
ul. Lisi Jar 29, 05-270 Marki

Wszystkie artykuły i recenzje zostały poddane badaniu antyplagiatowemu
All articles and reviews have been subjected to anti-plagiarism research

Table of Contents

Spis treści

STUDIES

WALDEMAR KOZYRA	
Profesorowi Zbigniewowi Zaporowskiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin	9
MICHAŁ PODRAZIK	
Some Remarks on the Battle of Cunaxa (401 BC)	25
Kilka uwag na temat bitwy pod Kunaksą (401 r. przed Chr.)	
TOMASZ TULEJSKI, ANNA TOMZA-TULEJSKA	
Wojna o śledzie i początki prawa morskiego. William Welwood o władzy nad morzem.	45
The War of the Herrings and the Beginnings of Maritime Law: William Welwood on the Power of the Sea	
DARIUSZ KUPISZ	
Wyprawa łanowa w pismach Andrzeja Maksymiliana Fredry	61
Expeditions of <i>Łan</i> Soldiers in the Writings of Andrzej Maksymilian Fredro	
LESZEK A. WIERZBICKI	
Mobilization Activities in the Voivodeships of the Lesser Poland Province in the Summer of 1675	79
Działania mobilizacyjne województw prowincji małopolskiej w lecie 1675 r.	
JUSTYNA ŁUKASZEWSKA-HABERKOWA	
Tradycja i kultura Towarzystwa Jezusowego w Rzeczypospolitej Obojga Narodów jako wzorce i przykłady w <i>De viris illustribus</i> Jana Poszakowskiego SJ	95
Tradition and Culture of the Jesuit Society in the Polish-Lithuanian Commonwealth as Examples in "De viris illustribus" by Jan Poszakowski, SJ	
JULITA MADEJ	
Choroba od kuchni. Dieta a zdrowie w społeczeństwie polskim końca XVII w. na podstawie analizy wybranych porad i receptur kulinarnych dzieła Jakuba Kazimierza Haura	113
Disease Behind the Scenes. Diet and Health of Polish Society at the End of the 17th Century on the Basis of an Analysis of Selected Pieces of Advice and Recipes Included in the Work of Jakub Kazimierz Haur	

BEATA LORENS	
Cerkiew św. Mikołaja i klasztor bazyliński w Zamościu w XIX wieku	145
St. Nicholas Church and Basilian Monastery in Zamość in the 19th century	
SERGEY BOROSHKO, LYUDMILA BOZHINSKAYA (ARANDARENKO)	
Выдающийся военный востоковед, генерал-майор Георгий Алексеевич	
Арандаренко	171
Wybitny wojskowy orientalista, generał-major Georgy Alekseevich Arandarenko	
An Outstanding Military Orientalist, Major-General Georgy Alekseevich	
Arandarenko	
DARIUSZ TARASIUK	
Zesłania unitów z Południowego Podlasia do guberni orenburskiej	
w latach 1887–1888	213
Exile of Uniates from Southern Podlasie to the Orenburg Governorate	
between 1887 and 1888	
WOJCIECH JAWORSKI	
Żydowskie organizacje charytatywne w Królestwie Polskim (1898–1914)	235
Jewish Charitable Organizations in Polish Kingdom (1898–1914)	
PIOTR RUCIŃSKI	
Zjednoczone Koła Zjazdów Rolniczych – organizacja ziemian	
wschodniogalicyskich (1905–1914)	263
The United Circles of Agricultural Congresses – Organization of East	
Galician Landowners (1905–1914)	
AGNIESZKA SZUDAREK	
In the Shadow of Noble Conservatives: Agrarian Women Movement	
in Eastern Provinces of Prussia in 1912–1914. The Case of the Province	
of Pomerania	291
W cieniu szlacheckich konserwatystów. Agrarny ruch kobiety we wschodnich	
provincjach Prus w latach 1912–1914. Przypadek prowincji Pomorze	
KONRAD ZIELIŃSKI	
Remarks About the Jewish Emigration From the Kingdom of Poland to USA	
Before WWI	315
Uwagi na temat emigracji żydowskiej z Królestwa Polskiego do USA	
przed pierwszą wojną światową	
URSZULA WRÓBLEWSKA	
Historical Outline of the Short Activity of the Karaites Public Primary School	
in Troki, 1918–1923	343
Rys historyczny z krótkiej działalności powszechnej szkoły karaimskiej	
w Trokach (1918–1923)	
ROBERT LITWIŃSKI	
Lublin in the Interwar Period: The City and Its Residents	363
Lublin międzywojenny – miasto i jego mieszkańcy	

WALDEMAR KOZYRA

- Zygmunt Hübner – minister spraw wewnętrznych Rzeczypospolitej Polskiej
(21 marca – 17 listopada 1924 r.) 403
Zygmunt Hübner – Minister of the Interior of the Republic of Poland
(March 21 – November 17, 1924)

PRZEMYSŁAW SOŁGA

- Społeczny, medyczny i prawny kontekst aborcji w Drugiej Rzeczypospolitej 429
Social, Medical and Legal Context of Abortion in the Second Polish Republic

EWA BAŁUSZYŃSKA-BELICA

- Geopolityczna wizja Związku Młodych Narodowców, a poglądy Romana
Dmowskiego 455
Geopolitical Vision of the Young Nationalists Union and Roman Dmowski's
Views

MARIUSZ ZAJĄCZKOWSKI

- Terror rewolucyjny i represje komunistyczne w Jugosławii w latach 1941–1946.
Zarys problematyki 479
Revolutionary Terror and Communist Repressions in Yugoslavia in 1941–1946.
Outline of the Problem

GRAŻYNA STACHYRA

- The Ritual in Women's Performed Radio „Majdanek” 515
Rytuał w wykonaniu kobiet „Radio Majdanek”

KATARZYNA SADOWSKA

- U źródeł polskiej wczesnodziecięcej edukacji – proces kształtowania się
„żłobka” do 1989 roku (próba syntezy) 541
At the Sources of Polish Early Childhood Education – the Process of Shaping
the „Nursery” Until 1989 (an Attempt at Synthesis)

RADOSŁAW DOMKE

- Wizerunek pracownika fizycznego w wybranych filmach polskich 1968–1990
o tematyce współczesnej 573
The Image of a Manual Worker in Selected Polish Contemporary Films
1968–1990

MIROŚLAW SZUMIŁO

- Propaganda prasowa w Czechosłowacji wobec NSZZ „Solidarność”
na przykładzie dziennika „Rudé Právo” (1980–1981) 603
Press Propaganda in Czechoslovakia Towards „Solidarity” on the Example of the
Journal „Rudé Právo” (1980–1981)

PRZEMYSŁAW BRZUSZCZAK

- W przededniu Wielkiej Zmiany. Wybór modelu społeczno-gospodarczego Polski
w świetle relacji wybranych uczestników dyskusji wokół przemian gospodarczych
(perspektywa jesieni 1989 r.). Zarys problematyki 631
On the Eve of the Great Change. Selection of the Socio-Economic Model
of Poland in Relations of Selected Participants in the Discussion on Economic
Changes (Perspective of Autumn 1989). An Outline of the Subject Matter

OKSANA LABA

- Періодизація формування та становлення електронного діловодства в Україні (1991–2020) 649
- Periodyzacja formowania się elektronicznego zarządzania dokumentacją w Ukrainie (1991–2020)
- The Periodization of the Formation of Electronic Records Management in Ukraine (1991–2020)

MATERIAŁY/ MATERIALS

DARIUSZ MAGIER

- Instrukcja akcji propagandowej związanej z kongresem zjednoczeniowym w dniach 15–21 grudnia 1948 roku. 663
- Propaganda Instructions for the Unification Congress of the Polish Workers' Party and Polish Socialist Party on December 15–21, 1948

ARTYKUŁ RECENZYJNY/ REVIEW ARTICLE

KAMIL PISKAŁA

- O idei „Polski Ludowej” i jej orędownikach. *Ludowa i socjalistyczna wizja niepodległej Polski* – uwagi krytyczne 681
- Idea of „People's Poland” and its Adherents. People's and Socialist vision of the Independent Polish State – Some Critical Remarks

RECENZJE/ REVIEWS

MICHAŁ TOMASZEK

- Démystifier l'Europe centrale. Bohême, Hongrie et Pologne du VIIe au XVIe siècle, sous la direction de Marie-Madeleine de Cévins, Wydawnictwo Passés/Composés, Paris 2021, ss. 992 693

PRZEMYSŁAW SOŁGA

- Maciej Strutyński, *Mysł społeczno-polityczna Kościoła greckokatolickiego w II RP (1918–1939)*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2019, ss. 316 703

PRZEMYSŁAW SOŁGA

- Aleksandra Jakubczak, *Polacy, Żydzi i mit handlu kobietami*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2020, ss. 248 711

PRZEMYSŁAW SOŁGA

- Pióro mocniejsze niż miecz. Studia z zakresu historii i prasy II RP*, red. K. Kofin, M. Kofin, Wydawnictwo Naukowe ArchaeGraph, Łódź 2018, ss. 190. 721